

«Skylinen» er et feiltrinn – Svein Norheim i Halden arbeiderblad 29. oktober 2013 s. 33

«Skylinen» er et feiltrinn

I fare for å bli beskyldt for å være nostalgisk, kaster jeg meg allikevel utpå med en vurdering av prosjektet «Fredrikshald Brygge».

Aller først må jeg tillate meg å mene noe om selve navnet. Noe så uhistorisk! Og jålete! Her kommer Oslo vest med Aker Brygge seilende ned til Iddefjorden.

Området Hollenderen – Tyska sett fra utsikten på Rød Herregård. Bebyggelsen som ønskes oppført vil totalt endre bildet av byen sett fra denne kanten. Dessuten blir bebyggelsen liggende tett opp til et av landets viktige lystgårdsanlegg – der hovedbygningen er fredet og det øvrige anlegget faktisk burde bli fredet.

Prosjektet Fredrikshald Brygge ønsker å bygge på områdene «Tyska» og «Hollenderen». Hva er galt med disse navnene? Er de ikke fine nok? Disse navnene gir i alle fall en assosiasjon til noe som har vært – en historisk forankring, en historisk fortelling som kan få oss til å undre på hva som er opphavet til navnene. Fredrikshald Brygge blir helt feil. Vi har Langbrygga, Kongens brygge og Lekterbrygga som alle bærer sine navn med rette. Der var det nemlig sjøboder som lå på ei brygge, og der lasting og lossing av varer foregikk i tidligere tider. Dessuten – området som skal bebygges lå ikke engang i det gamle Fredrikshald!

Fredrikshald Brygge spiller på jåleriet som oppsto med Aker Brygge og jappekulturen knyttet til det prosjektet. La oss få slippe! Er det virkelig slik at «hvem som helst» (les: de som har penger?) kan endre lokale navn? At selskapet bak byggeprosjektet kaller seg Fredrikshald Brygge får så være, men stedet der boligene skal komme – det heter Hollenderen og Tyska.

Når det gjelder selve byggeprosjektet, forstår jeg at man ønsker å tenke nytt. Moderne arkitektur har også sin plass – selvfølgelig. Der er det mye spennende å hente. Men viktig for all arkitektur er å tilpasse seg sine omgivelser enten det er annen bebyggelse eller naturen omkring. Det er ikke vanskelig å lage prospekter med lykkelige mennesker, blomsterrabatter og blått vann. (Når var forresten Iddefjorden blå sist? Selv ikke Ringmanns utsagn om den

asurbå Iddefjorden tidlig på 1970-tallet stemte. Og den er ikke blitt blå nå heller.). Dette er selvfølgelig et markedsføringsknep.

I Halden har man siden 1970-tallet kjempet hardt for bevaring av byen. Langt på vei har man lyktes. Men det er også klare tegn på at vi de siste åra har tatt flere skritt tilbake. Med alle de pengene nordmenn har mellom hendene i dag, kan vi snart tillate oss hva det skal være. Og myndigheten tør ikke sette foten ned. Det hjelper ikke med reguleringsplaner og områder definert til bevaring og sentrumsplaner (som ikke blir vedtatt), når myndighetene stadige omdefinerer og finner grunner for å omgå intensjonene.

Kjære haldensere – la oss slippe denne «skylinen» på Hollenderen og Tyska. Det er ikke dette Halden vi vil vise de tilreisende som kommer hit med båt og tog. Fredrikshald Brygge og arkitekt Ole Roald får finne fram tegneblokka igjen og lære byen å kjenne. Ta med den lærdommen og kom med et nytt og stedstilpasset prosjekt som vi alle kan bli stolte av. Husk at byen skal leve lenger en både eierne av Fredrikshald Brygge og arkitekten!

Svein Norheim